

בו א מ"י פ"ג מהלכות
נדרים הלכה טו
סמך לאוין רמב טו"ט
י"ד סימן טו סוף פ"ה
וימין רמב טו"ט פ"ה

מכלל דשאוכל דאכילנא משמע. דהא נקט לאו וכן: היו מקרידי
צו לאכול ואמר אכילנא אכילנא ותו אמר שבעה שאוכל
דאכילנא משמע וכו'. לפוס האי לינא משמע דכי היכי לר"ך
הוכחה לומר דשאוכל דלא אכילנא משמע הי' לר"ך הוכחה דשאוכל
אכילנא משמע וברי' פרק שבעות
שמי' בתרא באוקמתיה דלבי' גופיה
לא משמע כ"י אלא דסתמא בלא
שום הוכחה שאוכל דאכילנא משמע
וכבר כתבתי שם סז מן הסוגיות
המתחלפות וכתבתי ש' גם כן
דסוגיא דהתם עדיפא טפי: מיעקס
לישניה הוא. כלומר שהר"ך בחלף
וגראה כאומר שזי אוכל ומיעקס
דעתין הכי לפי שאין דרך בני אדם
לומר שזי אוכל אלא שזי אוכל:
ואמר שבעה שלא אוכל דאכילנא
משמע. לאו למימרא שיהא מושבע
שיאכל אלא לומר שאינו מושבע שלא
יאכל דהכי אמר ליה וכי נשבעתי שלא
אוכל עמך והלא כבר אמרתי לך
דאכילנא: ולענין הלכה. כבר כתבתי
כ"י שבעות שמי' בתרא שרמב"ם
ז"ל פסק כדבי' וכסוגיא דהתם
הוארתי' שם בטעמו של דבר בס"ד
אבל הרמב"ם ז"ל פסק כר"י אפי'
דלעולם שאוכל דאכילנא משמע ושלא
אוכל שלא אוכל משמע*: פסקא זה
חומר נדרים משבעות וכו':

ע"י ש"ך ע"א

גמ' מדקאמר חומר שבעות מנדרים. כלומר דזה חומר טפי
שבעות מחומר נדרים מכלל דנדר מיהא הוי כי אמר קרבן
לא אוכל לך וכו' דאיסור נדר איכא מדרבנן אלא לך לך מדאורייתא
ולא מייחייב קרבן שבעה כי היכי דמחייב שבעות: והא מותר
תורה אור קתני. בנדרים דאפילו שום איסור
ליכא: אסיפא. הא דקתני חומר
שבעות מנדרים דמשמע נדר שבי'
לא קאי ארישא דקתני קרבן לא אוכל לך
אלא אסיפא דלידך צבא (על יד):
דקתני קונס שאינין שן שאיני מדבר
הרי זה בלא יחל דברו (ב) ואומר
רבינא עלה לעיל (טו) לעולם דקתני
שאני שן ומאי בל יחל בל יחל דרבנן
דבינו איסור דרבנן אבל שבעה שאיני
שן שאיני מדבר מדאורייתא איסור
זה חומר שבעות מנדרים שבעה
חלה על דבר שאין בו ממש והייב
קרבן מה שאין כן בנדרים: אבל
מיחל הוא לחפזי שמים. שאס נדר
לעבור על אחת מן המלות אין שבעה
חלה עליו ומיחל לאחזה שבעה
דמושבט ועומד הוא לקיימה ואין
שבעה חלה עליו ויכול לחלל דברו:
מאי שנא נדר. דאמר כי נדר על
המלוה חל עליו הגדר וכי עבר ועשה
המלוה קס ליה בלא חס: דכתיב כי
ידור נדר לה'. דאפילו בחפזי שמי' שמי'
לה' לא יחל דברו: שבעה נמי.
תחול עליה אם נשבע לעבור על המלוה (ג): והכתיב נמי או
שבעה שבעה לה' לא יחל דברו. לה' קמוך אלו השבע דמשמע
נמי לה' השבע שבעה לא יחל דברו: אמר רבני הא דאמר הנחת
סוכה עלי הא אמר שבעה שלא אהנה מן הסוכה. כלומר הא
דקתני ממתינין שונדירין על המלוה כגון דאמר הנחת סוכה עלי
דשעתא קאסר חפלא עליה דהכי מלי למידר אפי' לכתחילה כדאמרין
לעיל אפי' דמסועד לאשתו דשמי' חל עליו הגדר כי אמר הנחת
תשמיש עלי שאינו חומר עלמה עליה אלא לדידה חוקר עליו
וקסבר רבני דככל לשון שבעה לא מלינו דתיחול עליה דאי אמר
שבעה הנחת סוכה עלי דהנחתה חוקר עליו (ד) דהא ודאי לא הויה
שבעה אלא נדר דכיון דקאמר עלי היינו נדר דכל היכא דקאמר
עלי אחרין היינו נדר וחי'ב בחתרייתו וגדר הוא כי אמר הכי אפילו
לכתחלה נמי נדר וקאסר חפלא עליה אבל שבעה לא מלי לאוקמי
אלא כגון דאמר שבעה שלא אהנה וכדאי גוונא לא חייל עליה דלא
מלי למיכר נפשיה עליה דמלוה כי קאמר שלא אהנה דחוקר
עלי במלוה שהוא משועבד לו וכו"ג מיידי חומר נדרים משבעות
בנדרים אומר קונס הנחת סוכה עלי ובשבעה נדר: אהנה: וכי
מלות ליהנות ניתנו. דקאמר הנחת סוכה עלי הא לא ליהנות ניתנו
ולא מלי למיכר נפשיה בהנחתה דהא לא חשיבה (ה) הנחה מלוה דלא
ניתנו בשביל הנחה: אלא אמר רבא וכו' ישיבת סוכה עלי. כדאמרין
דביבית סוכה עלי קאסר חפלא עליה: ובשבעה שלא אשכ
קאסר נפשיה מן חפלא וכה לא מלי למיעבד דמשועבד הוא לנלוה
ולהכי לא חיילא עליה שבעה: יכול יהא חייב. קרבן שבעה:
תלמוד

[על טו:]

[גמ' דבינו איסור דרבנן אבל שבעה שאיני
שן שאיני מדבר מדאורייתא איסור
זה חומר שבעות מנדרים שבעה
חלה על דבר שאין בו ממש והייב
קרבן מה שאין כן בנדרים: אבל
מיחל הוא לחפזי שמים. שאס נדר
לעבור על אחת מן המלות אין שבעה
חלה עליו ומיחל לאחזה שבעה
דמושבט ועומד הוא לקיימה ואין
שבעה חלה עליו ויכול לחלל דברו:
מאי שנא נדר. דאמר כי נדר על
המלוה חל עליו הגדר וכי עבר ועשה
המלוה קס ליה בלא חס: דכתיב כי
ידור נדר לה'. דאפילו בחפזי שמי' שמי'
לה' לא יחל דברו: שבעה נמי.

[גמ' דבינו איסור דרבנן אבל שבעה שאיני
שן שאיני מדבר מדאורייתא איסור
זה חומר שבעות מנדרים שבעה
חלה על דבר שאין בו ממש והייב
קרבן מה שאין כן בנדרים: אבל
מיחל הוא לחפזי שמים. שאס נדר
לעבור על אחת מן המלות אין שבעה
חלה עליו ומיחל לאחזה שבעה
דמושבט ועומד הוא לקיימה ואין
שבעה חלה עליו ויכול לחלל דברו:
מאי שנא נדר. דאמר כי נדר על
המלוה חל עליו הגדר וכי עבר ועשה
המלוה קס ליה בלא חס: דכתיב כי
ידור נדר לה'. דאפילו בחפזי שמי' שמי'
לה' לא יחל דברו: שבעה נמי.

[שבעות כז:]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אסיפא
וכי אמר רבינא וכו'
ומאי בל יחל בל יחל
ד"ה
שבעה נמי וכו' המלוה
דכתיב נמי בל יחל וכו':
(ב) ד"ה אמר רבני וכו'
אמר רבני הא דאמר רבני
דאפילו לכתחלה נמי נדר
דקאסר חפלא וכו' דמלוה
וכי קאמר חלה וכו'
בנדרים אמר קונס:
(ג) ד"ה וכו' מלות וכו'
לא חשיבה מלוה הנחה
דלא ניתנו:

פי' הרא"ש

הא מותר קתני. ס"ד
דקרבן שאוכל לך קאי
ובכא קתני מותר דמשמע
דלא הוי נדר כלל
ולשנא חומר שבעות
מנדרים משמע דנדר
ס"ד אלא דלא חייב
שבעה: על פיפא
דלידך שאני יסו כ"י
ואוקמתיה לעיל דהוי בל
יחל מדרבנן: מנין שאין
נשבעין לעבור על
המלות. כלומר לא נשבע
לעבור על המלוה דלא הוי
שבעה: מ"ש נדר
דכתיב אפי' כי ידור
נדר לה'. משמע אפילו
חפזי השם לא יחל
נדר: שבעה נמי חייב
אל שבעה שבעה לה'.
דכתיב וזכרתי בקרב אבותי
קאי: אמר רבני וכו'
דאמר [הנחת] סוכה
עלי. כלומר מתי טעמא
עלי.

תוספות

הא דאמר רבני וכו' קאי
על וכו' דאמר
שבעה שלא אשכ בסוכה.
ע"י רבא דאמר ישיבת
סוכה עלי קונס מיחל
חייל משום דסוכה אינה
משועבדת לו אבל היכא
דאמר שבעה שלא אשכ
בסוכה וכו' משמע
לוקמה לא חיילא וכו'
דחפזי נדרים לנשות
ליפלו וליהיב שבעות
דשבעות נמי זימין
דחפזי היכא דאמר ישיבת
סוכה עלי שבעה וכו'
דאפי' אלא אורחא
דמיחל קתני דהתם
נדרים הפסד נאסר עליו
וכתב שפירש קאמר
שאינו שבעה אלא אורחא
ישיבת של מלוה והוא
כל העולם ואפי' אינה
אסורה בגניעה הכא נמי
איסור תסם אכילה והנחה
משמע אבל כל שפירש
לאסור על עצמו אפילו
נגיעה חייל:

דנדר נדר דרשין מ"י ידור נדר לה' שגדרי' חלוין על דבר מלוה משום חלוין נדר חוקר הפסד עליו הלכך
אינו נראה כנדר לנעול המלוה שהרי לא קבל על עצמו אלא חסר הפסד עליו ואין מחליטין לנעול דבר
האסור לו אבל כל לשון שבעה הוא חוקר עצמו עלמעות את הדבר וכיון שהוא מחויב לנשות המלוה
לאו כל כמנייה להפקיע אפי' מחויב המלוה הלכך לא דרשין לה' על השבע שבעה: אמר רבא וכו' מלות
ליהנות נתנו. קאי ליה לרבא על מה שהכיר רבני הנחה דבנדרים משום דמלות לאו ליהנות נתנו ואם
אמר הנחת סוכה עלי לא נאסרה עליו דלא מקריא הנחה מה שהוא מקיים מלות המקום:

דנדר נדר דרשין מ"י ידור נדר לה' שגדרי' חלוין על דבר מלוה משום חלוין נדר חוקר הפסד עליו הלכך
אינו נראה כנדר לנעול המלוה שהרי לא קבל על עצמו אלא חסר הפסד עליו ואין מחליטין לנעול דבר
האסור לו אבל כל לשון שבעה הוא חוקר עצמו עלמעות את הדבר וכיון שהוא מחויב לנשות המלוה
לאו כל כמנייה להפקיע אפי' מחויב המלוה הלכך לא דרשין לה' על השבע שבעה: אמר רבא וכו' מלות
ליהנות נתנו. קאי ליה לרבא על מה שהכיר רבני הנחה דבנדרים משום דמלות לאו ליהנות נתנו ואם
אמר הנחת סוכה עלי לא נאסרה עליו דלא מקריא הנחה מה שהוא מקיים מלות המקום:

